

Warszawa, dnia 15 grudnia 2020 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW,
FUNDUSZY I POLITYKI REGIONALNEJ

PS2.056.9.2020

W odpowiedzi na petycję w sprawie opodatkowania majątku należącego do Kościoła Katolickiego oraz dochodów duchownych posługujących na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, otrzymaną dnia 7 listopada 2020 r., działając na podstawie art. 13 ust. 1 *ustawy o petycjach*¹, uprzejmie wyjaśniam.

Do danin o charakterze majątkowym zalicza się podatek od nieruchomości uregulowany *ustawą o podatkach i opłatach lokalnych*², podatek rolny określony *ustawą o podatku rolnym*³, oraz podatek leśny unormowany *ustawą o podatku leśnym*⁴.

Podatnikami podatku od nieruchomości są osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne, w tym spółki nieposiadające osobowości prawnej będące:

- 1) właścicielami nieruchomości lub obiektów budowlanych;
- 2) posiadaczami samoistnymi nieruchomości lub obiektów budowlanych;
- 3) użytkownikami wieczystymi gruntów;
- 4) posiadaczami nieruchomości lub ich części albo obiektów budowlanych lub ich części, stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, jeżeli posiadanie:
  - a) wynika z umowy zawartej z właścicielem, Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa lub z innego tytułu prawnego, z wyjątkiem posiadania przez osoby fizyczne lokali mieszkalnych niestanowiących odrębnych nieruchomości,
  - b) jest bez tytułu prawnego.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 *ustawy o stosunku państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej*⁵, w skład struktury organizacyjnej Kościoła wchodzi osoby prawne wymienione w art. 6 -10 tej ustawy. Zatem zalicza się do niej: osoby prawne o zasięgu ogólnopolskim (Konferencja Episkopatu Polski) i terytorialnym (metropolie, archidiecezje, diecezje, administratury apostolskie, parafie, kościoły rektoralne, Caritas Polska, Caritas diecezji i Papieskie Dzieła Misyjne), osoby prawne mające charakter personalny (Ordynariat Polowy, kapituły, parafie personalne, Konferencja Wyższych Przełożonych Zakonnych Męskich i Żeńskich, instytuty życia konsekrowanego oraz stowarzyszenia życia apostolskiego, prowincje zakonów, opactwa,

¹ ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 870)

² ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 1170)

³ ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 333)

⁴ ustawa z dnia 30 października 2002 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 888)

⁵ ustawa z dnia 17 maja 1989 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 1347)

klasztory niezależne, domy zakonne, wyższe i niższe seminaria duchowne diecezjalne i zakonne), osoby prawne (Katolicki Uniwersytet Lubelski, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Papieski Wydział Teologiczny w Poznaniu, Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu, Papieski Wydział Teologiczny w Warszawie, Wydział Filozoficzny Towarzystwa Jezusowego w Krakowie, kościelne instytuty naukowe i dydaktyczno-naukowe kanonicznie erygowane) oraz inne jednostki organizacyjne Kościoła, które uzyskują osobowość prawną w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych.

Biorąc pod uwagę powyższe należy zauważyć, że osoby prawne wchodzące w skład Kościoła Katolickiego podlegają opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości na takich samych zasadach jak wszystkie inne osoby prawne, z pewnymi wyjątkami.

Artykuł 1b ustawy o podatkach i opłatach lokalnych stanowi bowiem, że ulgi i zwolnienia podatkowe w zakresie podatków i opłat lokalnych przyznane kościołom i związkom wyznaniowym regulują odrębne ustawy.

W pierwszej kolejności przywołać należy art. 13 ust. 1 *ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania*⁶, zgodnie z którym majątek oraz przychody kościołów i innych związków wyznaniowych podlegają ogólnie obowiązującym przepisom podatkowym, z wyjątkami określonymi w odrębnych ustawach.

Rozwiązanie tożsame zawiera art. 55 ust. 1 *ustawy o stosunku państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej*, w świetle którego majątek i przychody kościelnych osób prawnych podlegają ogólnym przepisom podatkowym, z wyjątkami określonymi w art. 55 ust. 2-6 ww. ustawy.

Kościelne osoby prawne są zwolnione od opodatkowania i od świadczeń na fundusz gminny i fundusz miejski, od nieruchomości lub ich części stanowiących własność tych osób lub używanych przez nie na podstawie innego tytułu prawnego na cele niemieszkalne, z wyjątkiem części zajmowanej na wykonywanie działalności gospodarczej (art. 55 ust. 4 ww. ustawy).

Z powołanego wyżej przepisu wynika szczególne zwolnienie mające charakter podmiotowo-przedmiotowy. Stosowanie tego zwolnienia możliwe jest, o ile łącznie spełnione są warunki:

- a) podatnikiem jest kościelna osoba prawna,
- b) nieruchomość (przedmiot opodatkowania) stanowi własność kościelnej osoby prawnej lub jest używana przez kościelną osobę prawną na podstawie innego tytułu prawnego,
- c) nieruchomość jest używana na cele niemieszkalne, z wyłączeniem części zajmowanej na cele działalności gospodarczej.

Z treści art. 55 ust. 5 *ustawy o stosunku państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej* wynika, że zwolnienie od opodatkowania podatkiem od nieruchomości oraz od świadczeń na fundusz gminny i fundusz miejski obejmuje nieruchomości lub ich części przeznaczone na cele mieszkalne duchownych i członków zakonu, jeżeli: są one wpisane do rejestru zabytków, służą jako internaty przy szkołach i seminariach duchownych, domy zakonów kontemplacyjnych, domy formacyjne zakonów i domy księży emerytów (sióstr emerytek) lub znajdują się w budynkach kurii diecezjalnych i biskupich, zakonnych zarządów generalnych i prowincjalnych w Sekretariacie Prymasa Polski i w Sekretariacie Konferencji Episkopatu Polski.

---

⁶ ustawa z dnia 17 maja 1989 r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 1153)

Z uwagi na powyższe zwolnieniem z art. 55 ust. 4 ww. ustawy nie są więc objęte, co do zasady, budynki mieszkalne oraz nieruchomości (grunty, budynki, budowle) lub ich części zajmowane, na działalność gospodarczą.

Pogląd ten znajduje oparcie w treści opublikowanej przez sejmowe Biuro Studiów i Ekspertyz Kancelarii Sejmu informacji nr 888 z kwietnia 2002 r., w przedmiocie opodatkowania kościołów oraz osób duchownych w Polsce: *Jak widać zwolnienie dotyczy nieruchomości, które z założenia służą prowadzeniu działalności kultowej. Budynki mieszkalne oraz nieruchomości (grunty, budynki, budowle), chociaż w części wykorzystywane do prowadzenia działalności gospodarczej podlegają ogólnym zasadom opodatkowania. W takim przypadku kościelne osoby prawne płacą podatek od tych nieruchomości według najwyższych stawek uchwalanych przez właściwe rady gmin.* Takiej samej interpretacji art. 55 ust. 4 ustawy o stosunku państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej dokonała także Regionalna Izba Obrachunkowa (RIO) w Poznaniu w uchwale z 14.12.2011 r.

Zwolnienie przyznane Kościołowi Katolickiemu dotyczy więc jedynie niektórych nieruchomości podlegających opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości (w tym wykorzystywanych na cele kultu religijnego). Natomiast użytki rolne lub lasy podlegają opodatkowaniu podatkiem rolnym lub leśnym na zasadach określonych odpowiednio w ustawie o podatku rolnym lub ustawie o podatku leśnym.

Podkreślenia wymaga, że zakres zwolnień przyznanych pozostałym kościołom i związkom wyznaniowym, położonym na terenie RP, z którymi stosunki prawne zostały uregulowane, jest podobny do przyznanego Kościołowi Katolickiemu.

Podstawową formą opodatkowania osób duchownych, prawnie uznanych wyznań, jest zryczałtowany podatek dochodowy od przychodów osób duchownych, opłacany na zasadach określonych w ustawie *o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne*⁷ (art. 42 i następne).

Zryczałtowany podatek osoby duchowne opłacają od osiągniętych przychodów z opłat otrzymywanych w związku z pełnionymi funkcjami o charakterze duszpasterskim.

Osoby duchowne zawiadamiają właściwego naczelnika urzędu skarbowego o rozpoczęciu pełnienia funkcji o charakterze duszpasterskim w terminie 14 dni od dnia objęcia funkcji.

Wysokość ryczałtu, odrębnie na każdy rok podatkowy, ustalana jest decyzją naczelnika urzędu skarbowego właściwego według miejsca wykonywania funkcji o charakterze duszpasterskim.

Stawki ryczałtu określone są w załączniku nr 5 (proboszczowie) i nr 6 (wikariusze) do ustawy.

Stawki ryczałtu, ulegają corocznie podwyższeniu w stopniu odpowiadającym wskaźnikowi wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie pierwszych trzech kwartałów roku poprzedzającego rok podatkowy w stosunku do tego samego okresu roku ubiegłego, ogłaszanemu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej Monitor Polski.

W 2020 r. kwartalne stawki ryczałtu:

- od przychodów proboszczów wynoszą od 443 zł do 1591 zł,

---

⁷ ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1905)

- od przychodów wikariuszy wynoszą od 133 zł do 513 zł⁸.

Na wysokość ryczału wpływa liczba mieszkańców danej parafii. Liczbę mieszkańców przyjmuje się według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok podatkowy.

Kwartalne stawki ryczału od przychodów proboszczów i od przychodów wikariuszy, stosuje się odpowiednio do osób duchownych wszystkich wyznań, sprawujących porównywalne funkcje.

Osoby duchowne niepełniące funkcji proboszczów, wikariuszy i rektorów, które osiągają przychody z opłat otrzymywanych w związku z pełnionymi funkcjami o charakterze duszpasterskim z misji, rekolekcji oraz innych posług religijnych, jeżeli zawiadomią naczelnika urzędu skarbowego o osiągnięciu takich przychodów, opłacają ryczałt według stawek określonych w załączniku nr 6 dla parafii o liczbie mieszkańców powyżej 1000 do 3000, w zależności od miejsca zamieszkania.

Osoby duchowne opłacają ryczałt, bez wezwania, w terminie do dnia 20 następnego miesiąca po upływie kwartału, a za czwarty kwartał – do dnia 28 grudnia roku podatkowego, na rachunek urzędu skarbowego.

Osoby duchowne opłacające ryczałt są zwolnione od obowiązku składania zeznań podatkowych o wysokości osiągniętego dochodu ze źródła przychodu objętego ryczałtem. Do dnia 31 stycznia roku następującego po roku podatkowym, osoba duchowna jest obowiązana złożyć w urzędzie skarbowym właściwym według miejsca wykonywania funkcji o charakterze duszpasterskim roczną deklarację, według ustalonego wzoru, o wysokości składki na ubezpieczenie zdrowotne, zapłaconej i odliczonej od ryczału w poszczególnych kwartałach (PIT-19A).

Osoba duchowna jest m.in. obowiązana zawiadomić właściwego naczelnika urzędu skarbowego o zmianach wpływających na wysokość płaconego ryczału, tj. o zmianie miejsca wykonywania funkcji o charakterze duszpasterskim oraz o zmianie charakteru wykonywanej funkcji.

Składając stosowne oświadczenie osoba duchowna może zrzec się opodatkowania w formie ryczału za dany rok podatkowy. Zrzeczenie się opodatkowania ryczałtem skutkuje obowiązkiem opłacania podatku dochodowego na ogólnych zasadach według skali podatkowej (17% i 32%), według zasad określonych w ustawie o *podatku dochodowym od osób fizycznych*⁹.

Osoby duchowne, które zrzekły się zryczałtowanego podatku dochodowego obowiązane są prowadzić podatkową księgę przychodów i rozchodów, w której wykazują osiągnięte dochody.

Osoby duchowne zatrudnione na podstawie umowy o pracę, np. katecheci czy pracownicy kurii lub innych kościelnych osób prawnych są opodatkowane podatkiem dochodowym od osób fizycznych na ogólnych zasadach według skali podatkowej. Jeśli uzyskują dochody jedynie z tego tytułu, rozliczają je składając zeznanie roczne PIT-37 w terminie od dnia 15 lutego do dnia 30 kwietnia roku następującego po roku podatkowym.

Przychody z działalności osób duchownych, osiągnięte z innego tytułu niż umowa o pracę, na podstawie ustawy o *podatku dochodowym od osób fizycznych*, są traktowane jak przychody z działalności wykonywanej osobiście. Oznacza to, że dochody z tego tytułu po zsumowaniu z dochodami z innych źródeł podlegają opodatkowaniu według skali podatkowej. Osoby

---

⁸ obwieszczenie Ministra Finansów, Inwestycji i Rozwoju z dnia 5 listopada 2019 r. w sprawie stawek karty podatkowej i kwoty, do której można wykonywać świadczenia przy prowadzeniu niektórych usług, z wyjątkiem świadczeń dla ludności, oraz kwartalnych stawek ryczału od przychodów proboszczów i wikariuszy, obowiązujących w 2020 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1141)

⁹ ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1426, z późn. zm.)

duchowne osiągające dochody z tego źródła składają zeznanie roczne PIT-36 w terminie od dnia 15 lutego do dnia 30 kwietnia roku następującego po roku podatkowym.

Jeśli chodzi o kościelne osoby prawne to, co do zasady, podlegają one przepisom ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych¹⁰. Zgodnie jednak z art. 17 ust. 1 tej ustawy wolne od podatku są dochody takich osób:

- a) z niegospodarczej działalności statutowej; w tym zakresie kościelne osoby prawne nie mają obowiązku prowadzenia dokumentacji wymaganej przez przepisy Ordynacji podatkowej,
- b) z pozostałej działalności – w części przeznaczonej na cele: kultu religijnego, oświatowo-wychowawcze, naukowe, kulturalne, charytatywno-opiekuńcze oraz na konserwację zabytków, prowadzenie punktów katechetycznych, inwestycje sakralne w zakresie: budowy, rozbudowy i odbudowy kościołów oraz kaplic, adaptację innych budynków na cele sakralne, a także innych inwestycji przeznaczonych na punkty katechetyczne i zakłady charytatywno-opiekuńcze.

Wolne są także dochody spółek, których jedynymi udziałowcami (akcjonariuszami) są kościelne osoby prawne, w części przeznaczonej na cele wymienione w lit. b.

Mając na uwadze powyższe uznać należy, że stanowisko przedstawione w petycji dotyczące braku regulacji prawnych w zakresie opodatkowania ziem i majątków należących do Kościoła Katolickiego na terenie RP oraz dochodów duchownych posługujących na terenie RP jest nieprawidłowe. Kwestie te, co wykazano powyżej, są uregulowane.

Końcowo informuję, iż w chwili obecnej nie przewiduje się zmian w przepisach normujących powyższe kwestie.

Z upoważnienia
Ministra Finansów, Funduszy
i Polityki Regionalnej
Justyna Przekopiak
Dyrektor
Departamentu Podatków Sektorowych,
Lokalnych oraz Podatku od Gier
w Ministerstwie Finansów
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

---

¹⁰ ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1406, z późn. zm.)